Lietas Nr. C29661314
Lietas arhīva Nr. C-2586-15/18

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā, 2015. gada 6. martā

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesnese Agnese Zemmere
rakstveida procesā izskatīja civillietu
/pers. A/ maza apmēra prasībā **pret /pers. B/** par naudas piedziņu

Aprakstošā daļa

[1] 2014. gada 15. jūlijā Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā saņemta /pers. A/ (turpmāk – Prasītājs) maza apmēra prasība pret /pers. B/ (turpmāk – Atbildētāja) par naudas piedziņu. Pēc trūkumu novēršanas prasības pieteikumā ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesneses 2014.gada 25.augusta lēmumu prasības pieteikums pieņemts un ierosināta civillieta.

[1.1] Prasības pieteikumā norādīts, ka 2008.gada 27.okotbrī Prasītāja un Atbildētājas starpā tika noslēgts Aizdevuma līgums. Saskaņā ar noslēgto Aizdevuma līgumu Atbildētāja apņēmās atmaksāt aizdevumu 1294,81 *euro* (Ls 910,00) apmērā līdz 2009.gada 22.maijam. Neskatoties uz to, Atbildētāja ir veikusi tikai daļēju aizdevuma atmaksu, samaksājot Ls 215,00, līdz ar ko pamatparāda atlikums ir Ls 695,00 jeb 988,90 *euro*.

[1.2] Saskaņā ar Aizdevuma līguma 5.punktu par līguma 2.punktā minētā atmaksas termiņa nokavējumu Atbildētājai jāmaksā Prasītājam līgumsods 3% apmērā no neatmaksātās aizdevuma summas par katru aizdevuma atmaksas termiņa nokavējuma dienu. Prasītājs aprēķinājis līgumsodu par 1872 kavējuma dienām par laika periodu no 2009.gada 23.maija līdz 2014.gada 8.jūlijam 55542,24 *euro* apmērā, ko labprātīgi ir samazinājis līdz neatmaksātā parāda apmēram, proti, 988,90 *euro*.

[1.3] Pamatojoties uz Civillikuma 1652., 1717., 1720., 1722., 1943.pantu, lūdz piedzīt no Atbildētājas par labu Prasītājai galveno parādu 988,90 *euro*, līgumsodu 988,90 *euro*, kā arī valsts nodevu 296,67 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,47 *euro*, norādot, ka samaksa veicama uz Prasītāja kontu AS „SEB Banka", konta Nr./konta numurs/.

[2] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21}pantu Atbildētājai 2014.gada 27.augustā ierakstītā pasta sūtījumā uz deklarēto dzīvesvietas adresi nosūtīts prasības pieteikuma noraksts, paskaidrojuma veidlapa, kā arī paziņojums, kurā noteikts termiņš rakstveida paskaidrojumu sniegšanai līdz 2014.gada 26.septembrim un ietverts izraksts no Civilprocesa likuma 74.panta un 250.^{22}panta par pušu civilprocesuālajām tiesībām (lietas 17.lapa). Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21}panta otrajā daļā noteiktajam, Atbildētājai izskaidrots, ka paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā, kā arī par to, ka Atbildētāja var lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē.

[2.1] Pēc prasības pieteikuma noraksta nosūtīšanas Atbildētāja rakstveida paskaidrojumus tiesai nav sniegusi, iebildumus nav cēlusi, lūgumus nav pieteikusi.

Paziņojums ar prasības pieteikuma norakstu un paskaidrojuma veidlapu tika saņemts tiesā atpakaļ 2014.gada 6.oktobrī sakarā ar to, ka beidzies to glabāšanas laiks, jo pēc uzaicinājuma tos saņemt pastā Atbildētāja nav ieradusies (lietas 18.-19.lapa).

[2.2] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.^{1}panta otro daļu un 56.panta piekto daļu secināms, ka dokumenti Atbildētājai ir izsniegti.

[3] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25}panta pirmo daļu, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Puses nav lūgušas iztiesāt lietu tiesas sēdē, līdz ar to 2015.gada 6.janvārī pusēm paziņots, ka lieta tiks izskatīta rakstveida procesā 2015.gada 6.martā un sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā nākamajā darba dienā (lietas 20.lapa).

Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesim.

Motīvu daļa

[4] Izvērtējusi prasības pieteikumā izklāstītos argumentus un novērtējusi lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst prasību par pamatotu un apmierināmu daļēji.

[4.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 190.panta otro daļu, tiesa spriedumu pamato ar apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā.

Ar lietas materiālos esošajiem rakstveida pierādījumiem apstiprinās, ka 2008.gada 27.okotbrī starp Prasītāju kā aizdevēju un Atbildētāju kā aizņēmēju tika noslēgts Aizdevuma līgums par aizdevuma Ls 910,00 apmērā izsniegšanu Atbildētājai (turpmāk – Aizdevuma līgums).

Saskaņā ar *Euro* ieviešanas kārtības likuma 4.panta pirmo daļu *euro* ieviešana neietekmē līgumu un citu tiesisko instrumentu nepārtrauktību. Atsauces uz latiem tiesiskajos instrumentos, kas pastāv dienā pirms *euro* ieviešanas dienas, sākot ar *euro* ieviešanas dienu, ir uzskatāmas par atsaucēm uz *euro*, ievērojot Eiropas Savienības Padomes noteikto maiņas kursu un šā likuma 6.pantā noteiktos noapaļošanas principus.

Ņemot vērā minēto, visas naudas summas, kas lietas materiālos izteiktas latos, spiedumā pārrēķināmas euro, līdz ar ko secināms, ka aizdevuma summa, kas Aizdevuma līgumā izteikta latos, atbilst 1294,81 *euro.*

[4.2] Atbilstoši Civillikuma 1590.pantam katrai pusei ir pret otru prasības tiesība par līguma izpildīšanu. Savukārt saskaņā ar Civillikuma 1591.pantu, ja ceļ prasību par divpusēja līguma izpildīšanu, prasītājam [..] jāpierāda, ka viņš no savas puses līgumu jau izpildījis.

No Aizdevuma līguma 1.punkta izriet, ka Atbildētāja ar savu parakstu līgumā apliecināja, ka ir saņēmusi pilnu aizdevuma summu pirms šī līguma

parakstīšanas, līdz ar ko atzīstams, ka Prasītājs savas no Aizdevuma līguma izrietošās saistības ir izpildījis.

[4.3] Lietā nav ziņu, ka minētais Aizdevuma līgums būtu apstrīdēts vai atzīts par spēkā neesošu, līdz ar to tiesa atzīst, ka tas ir tiesīgi noslēgts un atbilstoši Civillikuma 1587.pantam Atbildētājai ir pienākums šo līgumu pildīt.

[4.4] Civillikuma 1934.pants noteic, ka ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās. Saskaņā ar Civillikuma 1943.pantu, aizņēmējam ir jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš ir aizņēmies.

Atbilstoši Aizdevuma līguma 2.punktam Atbildētājai bija pienākums atmaksāt aizdevumu līdz 2009.gada 22.maijam.

[4.5] Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa noteic, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Prasītājs prasības pieteikumā norāda, ka Atbildētāja ir veikusi tikai daļēju aizdevuma atmaksu, samaksājot Ls 215,00, ko Atbildētāja nav apstrīdējusi, līdz ar ko secināms, ka pamatparāda atlikums ir Ls 695,00 jeb 988,90 *euro*, ko Prasītājs lūdz piedzīt no Atbildētājas.

Prasības pieteikumam pievienots Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļas tiesneses 2014.gada 25.jūnija lēmums lietā Nr.3-12/2335 (lietas 9.lapa), no kura redzams, ka Prasītājs 2014.gada 19.maijā bija iesniedzis tiesā pieteikumu par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā pret Atbildētāju, taču pieteikums tika atstāts bez izskatīšanas, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 406.^{6}pantu.

[4.6] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 10.panta pirmo daļu puses savas tiesības realizē sacīkstes formā. Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Saskaņā ar Civillikuma 1838.pantu, samaksas izdarīšanas fakts jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Tiesai nav pamata apšaubīt Prasītāja iesniegtos rakstveida pierādījumus, kas pamato prasību, tajā skaitā galvenā parāda apmēru. No prasības pieteikuma un lietas materiāliem kopumā nav redzams, ka Atbildētāja būtu izpildījusi savas saistības pilnā apmērā un tā kā Atbildētāja nav izmantojusi savas Civilprocesa likuma 250.^{23}pantā paredzētās tiesības – nav sniegusi paskaidrojumus, nav cēlusi iebildumus pret prasību, nav apstrīdējusi prasības pieteikumā minētos faktus un pretējus pierādījumus tiesai nav iesniegusi, līdz ar to secināms, ka Atbildētājai nav pamatotu iebildumu pret prasību. Tādējādi, ievērojot sprieduma [4.1] - [4.5] punktā nodibināto, tiesa atzīst, ka prasība daļā par galvenā parāda 988,90 *euro* apmērā piedziņu ir pamatota.

[4.7] Civillikuma 1652.panta 3.punktu nosaka, ka parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc parašas.

Saskaņā ar Aizdevuma līguma 5.punktu par atmaksas termiņa nokavējumu Atbildētājai jāmaksā Prasītājam līgumsods 3% apmērā no neatmaksātās aizdevuma summas par katru aizdevuma atmaksas termiņa nokavējuma dienu.

No prasības pieteikuma izriet, ka Prasītājs aprēķinājis līgumsodu par laika periodu no 2009.gada 23.maija līdz prasības pieteikuma sagatavošanas dienai, tas ir, līdz 2014.gada 8.jūlijam, par 1872 kavējuma dienām 55542,24 *euro* apmērā, ko labprātīgi ir samazinājis līdz neatmaksātā pamatparāda apmēram un lūdz piedzīt 988,90 *euro* apmērā.

Prasītājs prasības pieteikumā prasību daļā par līgumsoda piedziņu pamato uz Civillikuma normām par līgumsoda piemērošanu, kas stājās spēkā a r 2014.gada 1.janvāri, tajā skaitā Civillikuma 1716.pantu, kas nosaka līgumsoda apmēru ne vairāk par 10 procentiem no pamatparāda, kā arī 1717.pantu par līgumsoda samērīgumu un atbilstību godīgai darījumu praksei, vienlaikus lūdzot piedzīt līgumsodu galvenā parāda apmērā.

Izvērtējot Prasītāja pieprasīto līgumsoda apmēru, tiesa ņem vērā Civillikuma 3.pantu, kas noteic, ka katra civiltiesiska attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies. Neskartas paliek jau iegūtās tiesības. Kā arī likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma saistību tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 21.pantu (grozījumi stājās spēkā 2014.gada 1.janvārī), kas noteic, ka: „Līgumiem, kuri noslēgti līdz 2013.gada 31.decembrim un kuros ietverts pienākums maksāt līgumsodu, ja šo līgumu darbība turpinās pēc 2014.gada 1.janvāra un līdz 2014.gada 31.decembrim par tiem nav celta prasība tiesā, ar 2015.gada 1.janvāri ir piemērojami grozījumi Civillikuma 1716., 1717. un 1722.pantā par līgumsoda noteikumiem un grozījumi Civillikuma 1843.pantā par parāda samaksas kārtību."

Tā kā strīds ir par Atbildētājas saistībām, kas radušās līdz 2013.gada 31.decembrim un prasība tiesā celta 2014.gadā, tiesa atzīst, ka ir pamats strīda izšķiršanai piemērojot Civillikuma normas par līgumsodu, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.panta pirmo daļu līgumsods ir pamet ums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi (likuma redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim). Saskaņā ar Civillikuma 1717.pantu (likuma redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim) līgumsodu var pievienot katram līgumam. Līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas. Saskaņā ar Civillikuma 1720.panta 2.punktu kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka lietā ir konstatēts maksājumu nokavējums no Atbildētājas puses, kas pats par sevi rada līgumsoda piemērošanas pamatu, jo puses par to ir vienojušās Aizdevuma līgumā un tā aprēķināšanas pamatā ir Atbildētājas saistību neizpilde, tomēr vienlaicīgi tiesa atzīst, ka Aizdevuma līgumā pielīgtais līgumsoda apmērs 3% apmērā no neatmaksātās aizdevuma summas par katru aizdevuma atmaksas termiņa nokavējuma dienu nav atzīstams par samērīgu un atbilstošu labas ticības principam un godīgai darījumu praksei. Prasītājs, atzīstot līgumsoda apmēra nesamērīgumu, labprātīgi samazinājis tā apmēru līdz galvenā parāda apmēram.

Tiesa, izvērtējot pieprasītā līgumsoda apmēru, ņem vērā, ka līdz 2014.gada 1.janvārim Civillikums līgumsoda apmēru neaprobežoja, turklāt konkrētajā gadījumā Atbildētāja nav arī atzīstama par patērētāju, jo Aizdevuma līgums noslēgts starp divām fiziskām personām, līdz ar ko nav pamata piemērot Patērētāju tiesību aizsardzības likuma prasības attiecībā uz Aizdevuma līguma noteikumiem, taču Civillikuma 1717.panta otrā daļa neizslēdza līgumsoda apmēra novērtēšanu no labas ticības principa, ko reglamentē Civillikuma 1.pants, kurš nosaka, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības. Turklāt atbilstoši Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 14.maija spriedumā lietā Nr.SKC-212/2008 ietvertajai atziņai, tiesa pēc saviem ieskatiem drīkst ierobežot pārmērīgus līgumsodus, argumentējot, kāpēc līgumsods ir samazināms.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka līgumsods arī Prasītāja samazinātajā apmērā tiesas ieskatā nevar tikt piedzīts.

Civillikuma 1724.^{1}pants nosaka, ka līgumsoda cietējs var lūgt samazināt pieprasīto līgumsodu līdz saprātīgam apmēram, ja tas ir pārmērīgs, salīdzinot ar neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus. Ja līdzēji vienojušies, ka līgumsoda samaksa atsvabina šā soda cietēju no procentiem un augļiem, kas no viņa pienākas, kā arī zaudējumu atlīdzības, tad samazinātā līgumsoda apmērs nedrīkst būt mazāks par otram līdzējam nodarītajiem zaudējumiem.

Tiesa ņem vērā līgumsoda divējādo dabu - zaudējumu atlīdzināšanas un sodīšanas funkciju. Līgumsoda piedziņu kā zaudējumu atlīdzināšanu, Prasītājs nav lūdzis un uz minētā pamata prasību nav cēlis. No minētā secināms, ka līgumsods konkrētās līgumiskajās attiecībās veic galvenokārt sodīšanas funkciju. Tiesa atzīst, ka šādi Aizdevuma līguma noteikumi, kas satur nesamērīgu līgumsodu ir nostādījuši Atbildētāju neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā labticīguma principiem. Jāņem vērā, ka arī likumdevējs ir izvērtējis līgumsoda apmēru un atbilstību labticīguma principam un 2014.gada 1.janvāra redakcijā Civillikuma 1716.pantā noteikts, ka līgumsods var tikt noteikts ne vairāk kā par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra. Turklāt Aizdevuma līgums tika noslēgts 2008.gada 27.oktobrī ar aizdevuma atmaksas termiņu līdz 2009.gada 22.maijam un Atbildētāja daļu no

aizdevuma ir samaksājusi. Vienlaikus tiesa ņem vērā, ka Aizdevuma līgumā netika pielīgti procenti par aizdevuma lietošanu un, ievērojot pieļautā kavējuma ilgumu, tiesa atzīst, ka Prasītāja pieprasītais līgumsoda apmērs samazināms uz pusi un piedzenams no Atbildētājas 494,45 *euro* apmērā.

[4.8] Tādējādi, ievērojot sprieduma [4.6] – [4.7] punktā nodibināto, tiesa atzīst, ka prasība apmierināma daļēji, piedzenot no Atbildētājas par labu Prasītājam galveno parādu 988,90 *euro* apmērā un līgumsodu par laika periodu no 2009.gada 23.maija līdz 2014.gada 8.jūlijam 494,45 *euro* apmērā, kopā 1483,35 *euro*. Savukārt prasība daļā par līgumsoda 494,45 *euro* apmērā piedziņu kā nepamatota ir noraidāma.

[4.9] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 33.panta otro daļu tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu saistītie izdevumi.

Tiesa konstatē, ka Prasītājs, iesniedzot tiesā prasību 1977,80 apmērā, samaksāja valsts nodevu atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunkta prasībām 296,67 *euro* apmērā.

Tā kā prasība apmierināma daļēji, 1483,35 *euro* apmērā, valsts nodeva, kas Atbildētājai jāatlīdzina Prasītājam, aprēķināma no minētās summas atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunkta prasībām un piedzenama no Atbildētājas par labu Prasītājam 222,50 *euro* apmērā, kā arī no Atbildētājas par labu Prasītājam piedzenami Prasītāja samaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,47 *euro* apmērā, pavisam kopā no Atbildētājas par labu Prasītājam piedzenami tiesas izdevumi 229,97 *euro* apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}panta noteikumiem Atbildētājai nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{27}panta otro daļu tiesas spriedumu lietās par maza apmēra prasībām lietas dalībnieki var pārsūdzēt apelācijas kārtībā, ja pastāv kāds no šā likuma 440.^{2}pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz augstāk minēto un saskaņā Civilprocesa likuma 1.pantu, 41.panta pirmo daļu, 97.pantu, 193.pantu, 195.pantu, 204.^{1}pantu, 250.^{25}pantu, 250.^{27}pantu tiesa

nosprieda :

maza apmēra prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, galveno parādu 988,90 *euro* apmērā un līgumsodu par laika periodu no 2009.gada 23.maija līdz 2014.gada 8.jūlijam 494,45 *euro* apmērā, kā arī tiesas izdevumus 229,97 *euro*, kopā 1713,32 *euro* (viens tūkstotis septiņi simti trīspadsmit *euro* un 32 centi), nosakot, ka samaksa veicama uz /pers. A/ kontu AS „SEB Banka" Nr./numurs/.

Noraidīt prasību daļā par līgumsoda 494,45 *euro* apmērā piedziņu.

Noteikt /pers. B/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sagatavošanas dienas (2015.gada 6.marta) Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese A.Zemmere